

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Asan/17/2018
Identifikačné číslo spisu: 8017200303
Dátum vydania rozhodnutia: 17.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8017200303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný, v právnej veci žalobkyne (sťažovateľky): W., trvale bytom R., R., t. č. A., R., zastúpenej: JUDr. Dušan Remeta, advokát, so sídlom Masarykova 2, Prešov, proti žalovanému: Okresný úrad Prešov, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, so sídlom Námestie mieru č. 3, Prešov, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. OU-PO-OCDPK-2017/007127-04 zo dňa 14. marca 2017, v konaní o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/20/2017-60 zo dňa 14. februára 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/20/2017-60 zo dňa 14. februára 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný úrad Prešov, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií Rozkazom o uložení pokuty za správny delikt č. OU-PO-OCDPK-2017/007127-02 zo dňa 18. januára 2017, žalobkyňu podľa § 11 ods. 1 v spojení s § 16b ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z. uložil pokutu vo výške 150 Eur za to, že sa dopustila spáchania správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. tým, že dňa 08.02.2016 v čase o 08:08:07 hod. užívala vymedzený úsek cesty D1, 415,6 km, smere PP, vozidlom bez úhrady diaľničnej známky.

2/ Proti rozkazu podala žalobkyňa dňa 20.2.2017 v ktorom namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia z dôvodu, že bolo podpísané neoprávnenou osobou a z dôvodu, že v zázname o vykonaní kontroly č. 119631, ktorý je súčasťou rozkazu, chýba údaj o kalibrácii meradla, pričom kvôli absencii certifikácie je informácia o spáchaní správneho deliktu nepravdivá. Poprela, že by sa v uvedenej dobe zdržiavala na mieste tvrdeného spáchania priestupku na túto skutočnosť žiadala vypočuť svojho manžela Z. a poukázala na vykonanie administratívnej registrácie dňa 30.1.2016, podľa ktorej je predmetné motorové vozidlo registrované ako motorové vozidlo osoby, ktorá je držiteľom ZŤP bez obmedzenia.

3. Žalovaný rozhodnutím č. OU-PO-OCDPK-2017/007127-04 zo dňa 14. marca 2017, podľa § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke (ďalej len „zákon č. 488/2013 Z. z.“) odmietol odpor žalobkyne podľa § 13 ods. 3 zák. č. 488/2013 Z. z. nakoľko tvrdenia v ňom uvedené neboli podložené konkrétnymi listinnými dôkazmi (§ 13 ods. 2 zák. č. 488/2013 Z. z., preto považoval námietky za nedôvodné, neoprávnené a rozkaz o uložení pokuty považoval za vydaný podľa platných právnych predpisov.

4. Rozhodnutie žalovaného zo dňa 14. marca 2017 bolo žalobkyni doručované na adresu trvalého bydliska, ktoré označovala aj ako korešpondenčnú adresu vo vzťahu k správnu orgánu, a to na ul. Pavlovičovo námestie č. 3862/45, Prešov. Prvý neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie sa uskutočnil dňa 22. marca 2017. Druhý neúspešný pokus sa uskutočnil dňa 23. marca 2017 a v ten istý deň bolo aj rozhodnutie uložené na pošte. Z doručenky ďalej vyplýva, že žalobkyňa si rozhodnutie žalovaného reálne prevzala dňa 10. apríla 2017.

5. Dňa 9.6.2017 bola na Krajský súd Prešov osobne podaná správna žaloba vo veci správneho trestania, z dôvodov zhodných s dôvodmi podania odporu a z dôvodu nesprávnosti záveru o tom, že nepredložila žiadne listinné dôkazy. Zároveň žiadala správny súd o zníženie výšky pokuty na nulu, nakoľko je neprimeraná vzhľadom na skutočnosť, že vozidlo je evidované ako vozidlo osoby ZŤP, pričom táto evidencia bola vykonaná 30.1.2016, t. j. pred tvrdeným spáchaním správneho deliktu. Žalobkyňa sa domáhala zrušenia rozhodnutia o odmietnutí odporu zo dňa 14.3.2017 v spojení s rozkazom o uložení pokuty a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie, eventuálne zastavenia konania o správnom delikte Krajským súdom v Prešove.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 17.10.2017 žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, nakoľko napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonnou úpravou, žalobné námietky nepovažoval za relevantné.

7. Krajský súd (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „správny súd“) na prejednanie veci nariadil pojednávanie na deň 14.2.2018 na ktoré predvolal účastníkov a po ich vypočutí na pojednávaní žalobu odmietol postupom podľa § 98 ods. 1 písm. d/ Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“).

8. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že v predmetnom konaní bolo potrebné preskúmať, či žalobkyňa podala žalobu včas. Rozhodnutie žalovaného zo dňa 14. marca 2017 bolo žalobkyni doručované na adresu trvalého bydliska, ktoré označovala aj ako korešpondenčnú adresu vo vzťahu k správnu orgánu, a to na ul. Pavlovičovo námestie č. 3862/45, Prešov. Prvý neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie sa uskutočnil dňa 22. marca 2017. Druhý neúspešný pokus sa uskutočnil dňa 23. marca 2017 a v ten istý deň bolo aj rozhodnutie uložené na pošte. Z doručenky ďalej vyplýva, že žalobkyňa si rozhodnutie žalovaného reálne prevzala dňa 10. apríla 2017.

9. Krajský súd poukázal na to, že na konanie podľa zákona č. 488/2013 Z. z. sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, t. j. zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“). S poukazom na § 24 ods. 1 a 2 správneho poriadku krajský súd dôvodil, že inštitútom tzv. náhradného doručovania zákonodarca sledoval cieľ a účel odstrániť prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám spôsobiť prieťahy v konaní alebo dokonca zmať konanie. Ide o výnimku zo zásady, že doručenie pôsobí až od okamihu, keď sa písomnosť dostala do rúk adresáta bez ohľadu na to, či sa adresát o uložení úradnej zásielky na pošte fakticky dozvedel alebo nezozvedel. Zo zákona vyplýva, že uplynutím tejto zákonnej lehoty sa má za to, že adresátovi bola písomnosť doručená. Ide teda o tzv. právnu fikciu doručenia písomnosti.

10. Z doručenky priloženej k preskúmanému rozhodnutiu žalovaného vyplýva, že ako deň uloženia zásielky bol deň 23. marca 2017. Posledný deň lehoty na uloženie zásielky bol deň 26. marca 2017. Pretože na tento deň pripadla nedeľa, podľa § 27 ods. 2 správneho poriadku je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň. Posledným dňom lehoty v tomto prípade bol deň 27. marca 2017. Keďže

na tento deň pripadla sobota, podľa § 69 ods. 5 SSP je posledným dňom lehoty na podanie žaloby najbližší nasledujúci pracovný deň, t. j. 29. marca 2017. Vzhľadom na to, že žalobkyňa príslušnú zásielku obsahujúcu napadnuté rozhodnutie žalovaného nevyzdvihla do troch dní od jej uloženia na pošte, posledný deň tejto lehoty bolo podľa krajského súdu potrebné považovať za deň doručenia, aj keď sa žalobkyňa o uložení nedozvedela.

11. Krajský súd zdôraznil, že lehota na podanie žaloby podľa § 181 ods. 1 SSP uplynula dňa 29. mája 2017 a keďže žalobkyňa podala žalobu správne súdu osobne do podateľne až dňa 09.06.2017, podala ju po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, na nariadenom pojednávaní zisťoval aj skutočnosť, či sa žalobkyňa v deň doručovania písomnosti zdržiavala na adrese trvalého pobytu Pavlovičovo námestie č. 45, Prešov. Žalobkyňa uviedla, že na tejto adrese sa nezdržiava, pretože býva na ul. Fintická č. 73 a na adresu trvalého pobytu si chodí vyberať iba poštu.

12. Správny súd zistené skutočnosti vyhodnotil tak, že skutočnosť, že sa žalobkyňa nezdržiava na adrese trvalého pobytu, nie je možné ospravedlniť ako objektívny dôvod neprevzatia zásielky, a to z dôvodu, že žalobkyňa adresu trvalého pobytu uvádzala zároveň aj ako korešpondenčnú adresu na doručovanie zásielok nielen vo vzťahu k správne orgánu, ale aj vo vzťahu k súdu, pričom si bola vedomá toho, že na uvedenej adrese nebýva, ale býva na ul. Fintická č. 73, pričom adresu trvalého pobytu využíva iba na preberanie zásielok. Túto skutočnosť správne orgánu ani súdu však neuviedla.

13. Správny súd preto dospel k záveru, že doručovanie zásielky poštovým úradom bolo v súlade s § 24 ods. 2 prvej vety správneho poriadku. V danom prípade považoval za právne irelevantné, že žalobkyňa si reálne prevzala napadnuté rozhodnutie žalovaného až dňa 10. apríla 2017. Dôvodil, že správny orgán ani súd nie sú povinní poučiť adresáta, kedy a v akej lehote si má zásielku mu adresovanú prevziať. Ide výlučne o dispozičné právo účastníka správneho konania, kedy si zásielku prevezme a v tom prípade musí znášať aj následky neprevzatia zásielky, odmietnutia prevzatia zásielky alebo oneskoreného prevzatia zásielky.

14. O trovách konania správny súd rozhodol podľa ustanovenia § 170 písm. a/ SSP tak, že žiadnemu z účastníkov konania právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože žaloba bola odmietnutá.

15. Žalobkyňa v podanej kasačnej sťažnosti žiadala napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípade zmeniť tak, že najvyšší súd zruší priamo rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu.

16. S výrokom napadnutého uznesenia krajského súdu nesúhlasila z dôvodu, že vo veci rozhodol nesprávne obsadený súd, zo strany krajského súdu došlo k nesprávne procesnému postupu a nesprávne právne posúdeniu veci. S poukazom na § 23 ods. 2 SSP dôvodila, že v jej veci mal krajský súd rozhodnúť samosudcom a keďže rozhodol v trojčlennom senáte, z dôvodu nesprávneho obsadenia krajského súdu je daný dôvod na zrušenie napadnutého uznesenia.

17. Ďalej uviedla, že už v konaní pred krajským súdom namietala nemožnosť uplatnenia tzv. fikcie doručenia rozhodnutia žalovaného podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku. Poukázala na to, že sa v mieste svojho trvalého pobytu nezdržiavala, pričom jednou zo zákonných podmienok pre uplatnenie tzv. fikcie doručenia je práve zdržiavanie sa adresáta v mieste svojho trvalého pobytu. Ustanovenie § 24 ods. 2 správneho poriadku pre tzv. náhradné doručenie písomnosti určenej do vlastných rúk ustanovuje kumulatívne splnenie viacerých podmienok, a to adresát písomnosti nesmie byť v mieste doručenia zastihnutý, v mieste doručenia sa nesmie zdržiavať, doručovateľ adresáta písomnosti vhodným spôsobom upovedomil o tom, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu, ďalší (druhý) pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, doručovateľ musí adresáta vhodným spôsobom upovedomiť o uložení písomnosti na pošte a adresát si písomnosť do troch dní od jej uloženia na pošte nesmie vyzdvihnúť.

18. Žalobkyňa namietala, že na preukázanie skutočnosti, že sa čase doručovania písomnosti

nenachádzala v mieste trvalého bydliska, ale zdržiavala sa (bývala) na ul. A., v konaní pred krajským súdom (priamo na pojednávaní dňa 14. februára 2018) navrhla vykonanie dôkazu výsluchom svedka (manžela žalobkyne) p. Z.. Nesúhlasila s odôvodnením krajského súdu o tom, že uvedeného svedka nebolo možné vypočuť, nakoľko bol od počiatku prítomný na pojednávaní a mal sa vyjadriť len k otázke, kde sa žalobkyňa obvykle zdržiavala v čase doručovania rozhodnutia žalovaného.

19. Na preukázanie nemožnosti uplatnenia tzv. fikcie doručenia jej v prípade zdôraznila, že neobdržala od poštového doručovateľa oznámenie o opakovanom doručení (pri prvom neúspešnom pokuse) a v čase doručovania rozhodnutia žalovaného sa nezdržiavala v mieste svojho trvalého pobytu. O nemožnosti uplatnenia tzv. fikcie doručenia na prípad žalobkyne svedčí aj to, že aj sám žalovaný nevyznačil na svojom rozhodnutí ako dátum právoplatnosti štvrtý deň po uložení zásielky na pošte (26, resp. 27. marca 2017), ale až deň, kedy bola zásielka prevzatá v úložnej (odbernej) lehote na pošte žalobkyňou (10. apríla 2017). Namietala, že krajský súd nezohľadnil ani tieto skutočnosti. Zastávala názor, že takýmto spôsobom došlo k hrubému porušeniu jej procesných práv (v súvislosti s dokazovaním pred krajským súdom), v dôsledku čoho nebolo možné náležite preukázať jej tvrdenie o nezdržiavaní sa v mieste svojho trvalého pobytu.

20. Ďalej žalobkyňa namietala porušenie zásady kontradiktórnosti v predmetnom súdnom konaní, nakoľko žalovaný po prvýkrát vzniesol námietku oneskorene podanej žaloby až na pojednávaní dňa 14. februára 2018 a žalobkyni nebol poskytnutý dostatočný časový priestor pre zaujatie stanoviska k tejto námietke. Ak by jej bol poskytnutý dostatočný časový priestor (napr. odročením pojednávania na neskorší termín), mohla by sa lepšie pripraviť a výstižnejšie argumentovať, vrátane predloženia ďalších dôkazov o tom, kde sa v rozhodnom čase doručovania rozhodnutia žalovaného zdržiavala. Týmto nesprávnym procesným postupom správneho súdu došlo podľa žalobkyne k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

21. Žalovaný a prvostupňový správny orgán v konaní nielenže neposkytli žalobkyni potrebnú pomoc a poučenia (v zmysle zákona), ale došlo priamo k tomu, že žalovaný účelovo, nedobromyseľne a zavádzajúcim procesným postupom uviedol žalobkyňu do omylu ohľadom momentu uplatnenia tzv. fikcie doručenia žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného. Žalovaný totiž adresoval žalobkyni svoje rozhodnutie „s úložnou lehotou v trvaní 18 dní“ pri vedomosti, že tzv. fikcia doručenia predmetného rozhodnutia nenastane po uplynutí tejto lehoty, ale zo zákona už po uplynutí 3 dní od uloženia zásielky na pošte. Podľa žalobkyne mal správny orgán na základe § 27 ods. 1 správneho poriadku a vo väzbe na podmienky konania uvedené v § 3 ods. 2 správneho poriadku, pri uplatnení fikcie doručenia podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku, na predmetnej zásielke adresovanej žalobkyni do vlastných rúk vyznačiť úložnú lehotu 3 dni, čo umožňuje a umožňoval aj poštový poriadok poštového podniku. Krajský súd svojím formalistickým prístupom poskytol takému procesnému postupu žalovaného súdu ochranu.

22. Záverom kasačnej sťažnosti žalobkyňa namietala nedostatočnú procesnú subjektivitu poverenej zamestnankyne žalovaného, ktorá ho zastupovala na pojednávaní pred správnym súdom.

23. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobkyne súhlasil s napadnutým uznesením Krajského súdu v Prešove a s vysloveným právnym záverom sa stotožňoval.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa § 21 písm. a) SSP v spojení s § 438 ods. 2 SSP, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa § 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

25. Podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, výzvy a predvolania, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na

preberanie zásielok.

26. Podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku (v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného) ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

27. Zásadnou právnou otázkou, ktorú v konaní riešil správny súd, bol vzájomný vzťah ustanovenia o doručovaní písomnosti do vlastných rúk (reálne prevzatie zásielky adresátom) podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku k ustanoveniu o náhradnom doručení zásielky (fikcia doručenia) podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku. Podstata námietok žalobkyne obsiahnutých v kasačnej sťažnosti spočívala v tom, že v prejednávacom prípade nebolo možné uplatniť fikciu doručenia rozhodnutia žalovaného, ktoré bolo napadnuté správnu žalobou.

28. Kasačný súd v prvom rade uvádza, že k otázke aplikácie ustanovení § 24 správneho poriadku (doručovanie písomnosti adresátovi do vlastných rúk) v procese správneho konania sa už opakovane vyjadril, napr. v rozhodnutiach sp. zn. 3Sžk/24/2017 zo dňa 18. apríla 2018 a sp. zn. 3Sžo/27/2016 zo dňa 18. októbra 2017.

29. V zmysle opakovane prijatých záverov najvyššieho súdu je potrebné konštatovať, že ustanovenie § 24 ods. 2 správneho poriadku o náhradnom doručovaní je iba systematickým doplnkom aplikácie ustanovenia § 24 ods. 1 správneho poriadku o reálnom doručení. K aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu.

30. Preukázanie doručenia je skutkovou otázkou, pričom v danom prípade doručenie, a to náhradné doručenie a aj reálne doručenie preukazuje jedna a tá istá doručenka. Z doručenky je zrejmé, že došlo ku konkurencii spôsobov doručovania zásielky tým, že po uplynutí trojdňovej lehoty podľa § 24 ods. 2 veta posledná správneho poriadku si v priebehu odbernej lehoty (bod 21.1 Poštových podmienok Slovenskej pošty a.s.) žalobkyňa zásielku reálne prevzala dňa 10. apríla 2017.

31. Pokiaľ doručenka, z ktorej správny súd vychádzal, preukazuje súčasne reálne doručenie, správny súd (a rovnako tak v správnom konaní aj správny orgán) už skutočnosti týkajúce sa náhradného doručenia neskúma. Náhradné doručenie je iba subsidiárnym prostriedkom doručovania písomností, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané a spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. Uprednostnenie náhradného doručenia na základe toho istého dôkazného prostriedku nemožno považovať za ústavne konformné podľa čl. 152 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. V tejto súvislosti najvyšší súd reflektuje aj rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to nález II. ÚS 65/2010-49.

32. Na základe uvedených dôvodov najvyšší súd nepovažuje výklad citovaných ustanovení správnym súdom a jeho záver o oneskorenom podaní žaloby (dňa 09. júna 2017) za správny a napadnuté uznesenie správneho súdu zrušil z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v spojení s nesprávnym procesným postupom (§ 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 SSP).

33. Kasačný súd sa nezaoberal ďalšími kasačnými námietkami žalobkyne, nakoľko v kontexte dôvodov zrušenia rozhodnutia správneho súdu by už neboli spôsobilé zmeniť výsledok kasačného konania.

34. Úlohou správneho súdu v ďalšom konaní bude postupovať v intenciách právneho názoru vysloveného kasačným súdom v tomto rozhodnutí, vec meritórne prejednať v medziach podanej žaloby, pričom závery, ku ktorým dospeje, riadne a zrozumiteľne odôvodniť. V novom rozhodnutí vo veci

správny súd znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

35. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.